Poštnina plačana v gotovini.

Leto VI., št. 149. V Ljubljani, v četrtek 6. julija 1922. Posam. št. 75 p.

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.
Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.
Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.
Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.
Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.
Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštnine proste.

Letnik IV., Štev. 28.
Četrtkova Številka „NAPREJA"
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetsko-delavske zveze.
Stane letno 28·80 Din, mesečno 2·40 Din.

Bankerot ruskega strokovnega pokreta.

Taktiko, katero so zavzemali boljševiki pri razdruževanju politično organiziranega delavstva, so vporabljali tudi pri razdiranju strokovnega pokreta.

Ustanovili so v ta namen v Moskvi »Rudečo strokovno internacionalo« ter napovedali stari amsterdamski strokovni internacionali boj na celi črti.

Kmalu pa se je videlo, da so načrti nove internacionale neizvedljivi ter uporabljena sredstva nesposobna za kak boj.

Da je Moskva nesposobna kot voditeljica svetovnega proletariata, nam kažejo dejstva iz Rusije same. Novi kurz gospodarske politike, katerega je lansko leto sovjetska vlada naznanila, je silil komuniste, da tudi oni izpremenijo svoje stališče napram strokovnim organizacijam, ki so bile siloma birokratično podrejene sovjetskemu režimu, prejemale so državno podporo, za katero pa so morale plesati, kakor so birokratični nasilneži hoteli.

Da se ublaži to stanje, so stavili navivni komunisti načrt, v katerem so zahtevali več življenja ter svobodnega gibanja. Nadalje so bile glavne zahteve: ustanovitev stavkovnega sklada, kritje izdatkov iz lastnih dohodkov ter zahteva po odpravi prisiljenega članstva.

Toda večina zahtev je ostala po komunistični navadi na papirju, kar se je na izvedlo, je ostalo v stari obliki, samo z drugim naslovom. Tako na primer se je namesto prisiljenega članstva delavstvo registriralo, to pa tako, da so mogle samo cele skupine delavstva pristopiti k novi organizaciji. Kdor se temu ni podvrgel, je bil enostavno vržen iz obrata. S 1. marcem tega leta bi se morale organizacije same vzdrževati, toda ta rok se je podaljšal do 1. aprila.

Z državno podporo je bilo pri kraju, organizacije so se začele pritoževati, ker niso njihovi dohodki zadostili niti najnujnejšim potrebam. Velika večina organizacij je bila na ta način prisiljena zaproti svoje lokale. Nastavljencem že dalj časa niso mogli izplačevati vsled malih dohodkov mezd in tako je začelo propadati poslopje, zgrajeno z velikimi pompoznimi frazami.

Novo ustanovljene organizacije niso bile niti za las boljše od onih pod birokratskim vodstvom. S tem je bilo delavstvo oropano vseh samostojnih organizacij in prepuščeno milosti in nemilosti sovjetskemu režimu, ki pa za uboge pare ni naredil toliko, da bi bil upravičen govoriti dostojno o tem svojem delu. Materialno stanje delavstva se je poslabšalo in se še poslabšuje, realne plače padajo, brezposelnost pa zavzema vedno večji delokrog.

Ruski časopis »Trud« štev. 89. prinaša o realni plači sledeče podatke:

Če so znašale meseca novembra plače 100%, so padle meseca decembra na81.5%, meseca februarja na 61.2%, meseca marca pa na 39%, toraj na eno tretjino prejemkov v mesecu novembru. Drugo zlo, katero prenaša veliki del ruskega delavstva, je neizplačevanje zasluženih mezd. Že več mesecev je preteklo, odkar ne izplačujejo mezd. V Uralu na primer znašajo neizplačane mezde 200 miliard rubljev. Posledica tega je, da 30.000 kovinarjev gladuje, od katerih večji del že umira od gladu.

Akordno in nadurno delo zakoniti osemurnik popolnoma izolira.

Delajo povečini 10—12 ur. V podjetjih, kjer delajo 8 ur, delavstvo gladuje in umira. Razmere, v katerih ruski delavec živi, so naravnost obupne. Rdeče strokovne organizacije se pa pri tem niti ne zganejo, so kakor slepe in gluhoneme. Medtem ko na eni strani akordni sistem in čezurno delo srka zadnjo moč bednega proletarca, raste na drugi strani armada brezposelnih.

Nikdar še ni bil ruski proletariat tako potreben enotne bojne fronte kakor danes, ko zopet dviga stari kapitalistični režim svojo glavo, ki hoče uveljaviti, svoj stari gospodarski načrt.

Sadovi vztrajnega dela starih socialistov rastejo vkljub terorju, katerega izvajajo komunisti. Ljudstvo uvideva storjene napake, polom nasilstva jih uči bolj pametno misliti.

Tako se ruši palača zgrajena na frazah.

Prvi maj v Narodni skupščini.

(Govor narodnega poslanca sodr. Etbina Kristana na seji Narodne skupščine dne 16. junija.) (Konec.)

(Vi ste prišli sem po ostankih.) Če se govori o tem, tedaj prav mi nismo prišli v skupščino po ostankih, ker je bil naš količnik skoraj dvakrat večji od vašega... Toda, govor je sedaj o prvem maju. Razumem, da so tukaj gospodje, ki se ne zanimajo za to, ker je prvi maj praznik delavcev. Pa kaj naj bi delavci korakali po ulicah, kaj naj bi oni imeli svoje zabave? Oni naj delajo! — Čas je, gospodje, da bi malo boli resno opazovali razmere po svetu da bi se malo poglobili v socialna vprašanja, ki so danes aktualna, in v socialna gibanja, ki obstajajo. Če bi to storili, bi lahko razumeli, da ima prvi maj globok pomen. To ni le dan brez dela. Za delavstvo je to pred vsem dan smotreko pregleduje svoje vrste, dan zbiranja, dan kulture. Recite karkoli, gospodje, brez kulturnega delavstva, ni kulturnega naroda. In delavstvo ne pride do kulture drugače, kakor potom svojih organizacij, ker se za njegovo kulturo nihče ne briga, kakor ono samo s pomočjo svojih organizacij. Če postavljate vi, gospodje, delavstvu na pot toliko zaprek; če jim ob vsaki priliki kažete, da niso enakopravni člani te družbe, da država, ki se sama imenuje pravno, vsem priznava pravice, delavcem pa nalaga le dolžnosti, pravice jim pa odreka, tedaj, gospodje, ne morete pričakovati nič drugega, kakor da potisnete delavstvo baš tja, kjer pravite, da ga nočete imeti.

Gospod minister nam je tukaj prav lepo pripovedoval, kako da ni socialistična stranka nič manj nevarna za sedanji družabni red od komunistične stranke, ali da je socialistična stranka vendar za neki, četudi zelo različni red, medtem ko so komunisti po njegovem pojmovanju nekakšni anarhisti. Nimam namena, da bi danes analiziral bodisi komunizem ali socializem in na teh pojmih osnovane stranke. Nikakor nisem advokat komunistične stranke, in kdorkoli je zasledoval dogodke, mora vedeti, da je boj med komunisti in socialisti stokrat hujši in ostrejši, kakor boj med komunisti in vladajočimi buržoaznimi strankami. Če morejo komunisti kaj pridobiti, morejo to le na naš račun. Naša naloga je, da ohranimo svoje vrste, toda, gospodje, mi niti ne zahtevamo, niti ne želimo, da bi nam pri tem pomagala policija. Ne le zato, ker smo nasprotni policijski akciji v takih vprašanjih sploh, ampak tudi iz povsem enostavnega razloga, ker ne trpimo, da bi se nam stranka na kakršenkoli način istovetila s policijo in da bi visoka vlada tako komunistom dajala vsakovrstne parole, s katerimi bi lahko agitirali med nezavednimi masami, češ, da nas policija podpira.

Če je gospod minister prepovedal slavnosti na dan prvega maja zaradi komunistov, sem prav tej prepovedi najodločnejše nasproten, in če ni imel tehtnejšega razloga za to prepoved, smem vprašati, ali ta razlog opravičuje prepoved. Ne, gospodje, ne opravičuje je. Ta prepoved je popolnoma neopravičena. Gospod minister nam je pravil, da komunsti nimajo poguma iti na ulico, če se jim to prepove. To je vprašanje, ki se mene ne

tiče kaj posebno. Toda jaz vem, da te prepovedi, tudi če so bile teoretično razglašene, v praksi za Slovenijo niso obstajale. Mi smo v Ljubljani imeli zbor pod milim nebom in korakali smo po ulicah; enako je bilo v Mariboru, v Celju, v Brežicah in po drugih krajih. In, gospodje, nikakršnega incidenta ni bilo s komunisti. (Drofenik: Bil je v Celju.) Prosim vas, ko ste odkrivali spomenik neznanemu junaku na Avali, je neki oficielni avtomobil povozil otroka; ali gre to na račun odkrivanja spomenika? Če se tam kak policist napije in napravi svinjarijo, ali je tega kriva slavnost odkrivanja spomenika? (Ploskanje na levici.) Če ima socialistična stranka praznovanje prvega maja, tudi ne morete pričakovati, da bo ta stranka odgovorna za vse, kar se eventualno godi po kdove kakšnih krčmah. — Gospodje, če bi bilo res prišlo do kakšnega resnega incidenta, bi bilo naše meščansko časopisje vse polno tega, in še najmanjši dogodek bi se bil povečal. Toda nič takega se ni zgodilo, in časopisje je moralo poročati, da je prvi maj potekel v vzornem redu. Vendar enkrat, da je bila policija tudi v Ljubljani pametna. Na ulici nisem videl skoraj nobenega policista, in če so bili, so bili vsaj skriti. Policisti imajo pač nalogo skrbeti za red, ali to imajo opravljati tako, da ne izzivajo.

Socialisti so imeli v Mariboru svoj zbor, in to je bilo dovoljno, da so komunisti izgubili korajžo. Sicer pa, gospodje, če je treba boja med socialisti in komunisti, izvolite ta boj prepustiti nam. Nikakršnega protektorata ne potrebujemo od strani policije. In če bi bili pametni, gospodje, in če bi izhajali z državnega stališča, ki bi vsaj za vas moralo biti merodajno, bi tudi tako storili, kajti s tem, da se poslužujete takih policijskih ukrepov, ne slabite komunistične agitacije, temveč jo le pospešujete.

Gospod minister je dejal, da ni komunistične stranke, ampak da so komunisti. Dobro je. Tudi jaz priznavam, da je tako; ampak tedaj vprašujem: Če je tako, kakšne koristi imamo od zakona za zaščito države? (Klici: Tako je!) Gospodje, če imate komuniste, bi bilo bolje imeti komunistično stranko, kakor pa komuniste brez stranke. (Barić: Če bi imeli komunistično stranko, ne bi imeli večine.) Če imate komunistično stranko, veste kakor o vsaki drugi stranki, kaj da dela. Vi na primer niste zadovoljni z Radićevo stranko, in tudi jaz nisem zadovoljen. Toda dokler je to stranka, vendar vidim, kaj da je z njo. Porabite zakon o zaščiti države tako, kakor priporočajo nekateri fanatiki, tudi proti Radićevi stranki, pa ne boste imeli Radićeve stranke, ampak radičevce, ki bodo veliko nevarnejši od Radićeve stranke. (Brkić: V nedeljo sem videl v Zagrebu, kaj pomeni, če Radić ni v parlamentu. Videl sem ta dan delavce in najinteligentnejše dame skupaj v sprevodu.)

Kadar se izdajajo take prepovedi, je nevarnost že v tem, da razumejo naši policisti po vsej deželi take prepovedi na svoj način. Lepe članke piše gospod dr. Reis v »Politiki« o moderni policiji, toda takih člankov bo treba še na tisoče, preden bo naša policija kolikor toliko moderna. Vi izdate prepoved, policisti v Vršcu, v Velikem Bečkereku, v Osijeku itd. pa takoj mislijo: »Aha, sedaj je treba pripraviti pest.« Gospod minister morda z najboljšim namenom verjame, da bo ta dan rešil državo pred komunističnim terorjem. Seveda je ne bo. Toda recimo, da je njegova misel dobra. Le da policist, ki je prečital prepoved, stopnjuje strah, in tedaj postavlja proti njemu svojo korajžo. Po mestu gre ne bo li našel kakšnega črva, da takoj nastopi proti njemu; ne visi li kje kakšna zastava, od katere je je že odpadlo, kar je bilo modrega in belega, da jo zapleni, ne gleda li komu rdeč robec iz žepa, da zapleni tudi tega. (Veselost.)

Gospodje, take reči so se godile zlasti v Vojvodini. Bilo je po Vojvodini nekoliko shodov pod milim nebom; toda kjer se je vršil tak shod je policija prepovedala vsaj skupen dohod. Posamezniki so lahko prihajali, in rad bi vedel, kakšna razlika za red je v tem, če pride tisoč posameznikov vsak zase, ali pa če pride je prav tistih tisoč posameznikov skupaj v nekem zaključenem redu? Jaz nisem dovolj pameten, da bi razumel to razliko in gospod minister nam ni pojasnil te tajne znanosti.

Kako postopa tedaj policija? — Bilo je v Velikem Bečkereku, v Vojvodini. Policisti so drveli po ulicah. Delavci so nosili nekakšne rdeče znake. Policisti so uganili, da slave tisti, ki nosijo take znake, prvi maj. To je bilo nevarno za državo, in vsa policija v Velikem Bečkereku je bila zaposlena s tem, da je lovila te znake, medtem so pa žepni tatovi in njih raznovrstni tovariši imeli najlepšo priliko za izvajanje svoje obrti.

V Vršcu je visela na Domu nekakšna zastava. Policijski komisar je bil ves razburjen od strahu, da bi se Vršac menda utegnil odtrgati od države Srbov, Hrvatov in Slovencev, če se ta zastava ne sname. Zastava se je snela, toda zanj nevarnost vendar še ni minila. Hotel jo je zapleniti, treba je bilo intervencije, in zaradi enega metra rdečega platna je bila afera, v katero ni bilo zapleteno le vse delavsko gibanje, ampak tudi vsa policija mesta Vršac.

Takih zgledov bi lahko navedel ne vem koliko, zgledov, ki dokazujejo, da te prepovedi ne le niso osnovane na zakonu, ampak tudi, kako so smešne in kakšne smešne posledice lahko imajo.

Gospodje, prvi maj je minil, in naravno, da nam gospod minster ne more več dati prilike, da bi letos na dan prvega maja priredili svoje sprevode. Stvarno je s svojo prepovedjo imel uspeh, tudi tam, kjer ga nemara niti nameraval ni. V Bosni na primer gotovo ni moglo biti nikakršnega resnega strahu pred komunisti. Tam bi se bilo praznovanje prvega maja gotovo lahko izvršilo po programu, ki so si ga bile izdelale delavske organizacije. Po vsej Bosni in Hercegovini ni bilo takega praznovanja razen v zaprtih prostorih, ker so dotične organizacije čitale samo prepoved in drugega nič.

Priporočil bi gospodom v naši vladi, da se vendar že enkrat nagnejo — ne bom dejal na stran socializma, ker nisem tako naiven, da bi mogel pričakovati kaj takega — ampak vsaj na stran nekakšnega liberalnega demokratizma.

Če se bo naša vlada nanašala na prepovedi in policijske ukrepe in ne pride do spoznanja, da se more doseči zadovoljnost naroda le z drugimi sredstvi, le z dobrimi zakoni, z dobro upravo, z gospodarsko povzdigo, s socialno pravičnostjo, z demokratičnim postopanjem, ne pa s policijsko palico, se lahko zgodi, da boste to državo v najkrajšem času izpremenili v policijsko državo, v pravo policijsko državo. (Hrup v centrumu.) Ali tedaj, gospodje, ne pozabite, da so posledice policijskega režima v vseh slučajih enake.

Gospod minister razume, da je socialistična stranka, idoča za svojim ciljem, da preobrazi družbo na socialistični podlagi, disciplinirana stranka, stranka nekega reda, stranka razredne borbe pač, ali razredne borbe, ki hoče biti kulturna, civilizirana, ki noče biti divjaška. Kljub vsem tem našim željam ne bi ne mi ne vlada ne vse meščanske stranke skupaj mogle preprečiti usodepolnih posledic, ki bi neizogibno morale nastati, če boste nadaljevali po tej poti in nagnali državo v popoln policijski absolutizem. Zadnji čas je, gospodje. Če hočete resno, morate to še ustaviti; če pa nočete, imamo zavest, da smo storili svojo dolžnost, odgovornost pa nosite vi. (Ploskanje na levici.)

O poroti.

S takozvanim narodnim ujedinjenjem je postala potreba počasi pričeti misliti na izenačenje zakonov in s tem ustvariti za celo državo enotne zakone. Ravno na kazenskem polju se je pričelo s prvim takim delom ki naj prinese celi državi enoten kazenski zakon in kazensko-pravni postopek. Pri tej priliki se je pričelo tudi temeljito razpravljati o vpraašanju porote, katera je mnogim pravnim teoretikom razburjala glave, ali naj porota sploh ostane ali naj se odpravi in v slučaju da ostane kakšen naj bo njen delokrog ali se naj razširi ali zoži.

Kaj pa je pravzaprav porota v današnjem pomenu besede. Pod poroto razumevamo danes zbor prava neveščih mož iz ljudstva, ki naj v za poroto določenih slučajih izrečejo ali je obtoženec kriv osumljenega dejanja ali ne. Na podlagi tega izreka porotnikov naj poteru poklicni sodniki uporabijo zakon.

V starih časih narod ni poznal poklicnih sodnikov in tudi pisano pravo mu je bilo tuje. Za presojo vsakega slučaja so se sešli možje kateri so uživali zaupanje in spoštovanje drugih in ti so izrekali za vsak posamezen slučaj sodbe brez pisanega prava tako, da se je v tedanji časih vršilo vse sodstvo v nekaki obliki porote.

Z razvitkom sveta so začeli pravo kodificirati in pisati v zakone. Ti zakoni pa v poznejših časih niso več izvirali iz volje naroda in tako je tudi sodstvo prišlo iz rok mož naroda v roke poklicnih sodnikov, katere je nastavljal kralj in katerih ni več narod sam volil. Bilo je v interesu mogotcev, da se pravo izvršuje tako kakor je to bilo njim prav. Proletarski del naroda je postal itak brezpraven in pravo je veljalo samo še za one, ki so imeli moč v rokah in tako so se ravno v kazenskih stvareh dogajale največje krivice. Vsled tega je pričel narod, posebno ob koncu absolutizma, zahtevati sodelovanje ljudskih sodnikov pri kazenskem pravosodju, ker ni več zaupal poklicnim sodnikom kateri so izvrševali sodstvo popolnoma pristransko. In tako vidimo, da se je porota v današnjem pomenu besede najprvo pojavila v deželi, katera je najprvo odprla vrata demokratizmu, to je v Angliji. Od Anglije so to ustanovo prevzele skoraj vse evropske države. Te države pa so prevzele samo misel porote prikrojile so je pa vsaka po svoje in ga to se porote različnih držav močno razlikujejo med seboj.

Pri razmišljevanju o poroti se nam najprvo porodi vprašanje ali je porota potrebna ali ne. Mislim, da med nami socialisti ni sodruga, kateri bi zanikal potrebo porote. Res je, da porota v današnji obliki ne koristi mnogo proletariatu, ker sodelujejo v njem kot porotniki ljudje,

ki so po svojem mišljenju daleko oddaljeni od proletariata in mnogokrat nimajo smisla za današnje socialne krivice. Vendar pa so ti porotniki ljudje, katerim še pisan zakon ni prešel v mozeg in kri, kakor mnogim sodnikom, kateri so samo še stroji za uveljavljenje zakonov.

Kdor je že imel opravka s sodišči, ve sam dobro iz svoje lastne izkušnje, da je sodnik najprvo pogledal v zakon, kaj da ta določa za ta ali oni kaznjivi slučaj. Ko je našel za konkreten slučaj pripraven zakon in z zakonom zvezano pripravno kazen, je bila v njem cela ta kazenska zadeva že rešena.

Zakon pa je trda in mrtva beseda, katera ne pozna čuta in človeške misli in katera ne pozna valovanja vsakdanjega človeškega življenja. Malo je takih sodnikov, ki bi presodili cel slučaj s človeškega stališča z ozirom na vse okolnosti in ki bi šele takrat, ko pamet in srce potrdita krivico, uporabili zakon in obsodili človeka. In ravno sodnik, kateri ima največ opravka z živim življenjem, bi se moral otresti suženstva, mrtvega zakona in si najprvo ustvariti svojo človeško sodbo in šele potem kot eventuelno oporo poiskati zakon. Sodniku bi bilo to popolnoma lahko, ker mu zakon sam daje popolno neodvisnost pri presoji zadeve. Ta sodnikova neodvisnost pa v resnici bolj obstoja na papiru, posebno še, če se je on vkoval v verige mrtvega zakona brez ozira na resnično življenje. Tako sodnik izvršuje svoj poklic kot kak obrtnik, ki po svojem modelu izdeluje vse stvari enako.

Da pa se pri presoji človeka, ki je živo bitje z možgani in čuti, ne more postopati tako enolično, kakor s kako mrtvo stvarjo, je jasno. Za mrtvo stvar je lahko določiti enotno obliko, vsak človek je pa sam zase posebna osebnost in treba ga je kot takega posamič presojati iz povsem človeškega stališča, posebno pa še v zadevah, pri kaerih gre za največje človeške dobrine, za prostost ali celo za življenje.

Marsikdo bo rekel, da ravno sodnik, kateri ima vsak dan opravka s kazenskimi slučaji, najbolje lahko presodi človeka. Temu pa ni tako. Baš sodnik, kateri ima vsak dan opravka s kazenskimi slučaji, bo meril v dveh različnih slučajih z istim merilom, posebno še, če se je, kakor sem preje omenil, sam sebe vkoval v verige trdega zakona. Tudi je čut odgovornosti, da ne bi napravil z obsodbo obtožencu krivice, gotovo bolj močan pri navadnem človeku, ki je redkokrat nastopa kot sodnik, kot pa pri poklicnem sodniku, kateri dan za dnem obsoja ljudi in kateri si z morebitno krivico ne napravlja nikakih težkih skrbi. Tudi je po mojem mnenju veliko ložje določiti krivdo s prostim človeškim razumom kot pa z vsemi pravniškimi pripomočki.

Vsled tega je potrebno, da v vseh najvažnejših slučajih sodelujejo pri obsojevanju človeka ljudje, prosti verig mrtvega zakona ter z gibčnim pogledom v vsakdanje življenje. In to naj bodo ravno porotniki, ki brez znanja zakonov, po lastnem človeškem prevdarku sodijo, ali je človek kriv osumljenega dejanja ali ne. Prosti ljudje iz naroda, brez vseh mogočih pravnih predsodkov naj sodijo o krivdi svojega sočloveka, ker oni bodo popolneše in bolj nepristransko presojali zadevo, kot pa sodnik, kateremu je postal mrtvi paragraf nepremakljiv kamen. Narod, kateri v demokratični državi postavlja zakone, ima pa tudi pravico sodelovati pri izvrševanju teh zakonov, ker on si bo zakon razlagal gibčnejše in prosteje, kot pa sodnik, ki je sedaj samo nekako orodje zakona.

Sodelovanje ljudstva pri vseh panogah uprave in tudi pri sodstvu, je zahteva demokratizma. Vsled tega moramo socialisti trdno stati na stališču porote, katera se bo morala s časom prikrojiti tako, da bo odgovarjala zahtevam vsega naroda.

(Dalje prih.).

Tedenski pregled.

(24., 25., 26. junija do 2. julija.)

Sobota, 24. junija (dodatek): Nemški nacionalisti so ob 9. dopoldne v Berlinu ustrelili zunanjega ministra Rathenaua, ko se je v avtomobilu peljal v palačo zunanjega ministrstva. — Jugoslovanskim železničarjem so v finančnem odboru zvišali kilometražo za 120 do 150 odstotkov. — Stavka vseh strok se v Ameriki širi. Pridružili so se železničarji, tako da je ustavilo delo doslej že 1,500.000 delavcev. — Finančni minister Kumanudi je podal v zbornici ekspoze k proračunu. Če mu moremo verjeti, izkazuje ta proračun 5 in pol miljarde Din potrebščin, ki bodo baje pokrite z dohodki, predvsem iz prihrankov, ker so znižali število uradništva za 9996 oseb. — V Ljubljani so svečano pokopali na tujem umrlega pisatelja Masla-Podlimbarskega avtorja znanega »Gospodinja Frania«.

Nedelja, 25 junija (dodatek): Prvi javni nastop slovenskih delavskih telovadnih enot na Jesenicah. — Nemški kancelar dr. Wirth prebere v zbornici proglas, iz katerega je razvidno, da je republika v resni nevarnosti, da jo zruši dobro organizirana nacionalistična armada 300.000 mož. Po vsej državi stopa delavstvo v protestno stavko. — Prometni nastavljenci v Avstriji stopajo v stavko, ker jim klerikalna vlada ne da kruha. Z Jugoslavijo je ves promet ustavljen, tudi brzojavni. — V Moskvi prireja delavstvo velike demonstracije proti postopanju sovjetskih oblasti ob priliki sodne razprave proti socialnim revolucionarjem. Tudi komunistično delavstvo se zgraža nad tem, da je politika sovjetskih predstavnikov prisilila socialistične zagovornike da so odložili svojo funkcijo. — Angleška zbornica se je izrekla proti protektoratu nad Palestino. Britanski pohlep ne more več vsega ukrasti zase, ker se mu punta človeška svobodoljubnost na vseh koncih in krajih.

Ponedeljek, 26. junija. Nečuven škandal: V Dalmaciji strada in umira kmetsko prebivalstvo radi pomanjkanja živeža prav tako kakor v Rusiji. Na Hrvaškem so nabrali za te reveže za kakih 25 milijonov dinarjev živil in denarja, ampak ta akcija je naletela pri belgrajski vladi na nečuven odpor, ker ni hotela dati potrebnih vagonov za prevažanje na razpolago! Prste imajo vmes zlasti demokrati, ki se boje, da bi ta akcija republikanskih Hrvatov utegnila škodovati njihovim šansam med dalmatinskimi Hrvati, ki so povečini monarhistični in liberalni. Škodovalo jim bo sedaj seveda še vse bolj. — Stejića je kralj pomilostil nasproti zahtevi pravosodnega ministra. Ta bi moral sedaj po pravilih podati ostavko, ampak saj vemo, kaj pomeni pri nas stolček. — Film, ki predstavlja kraljevo poroko, so v Belgradu zaplenili! — V Nemčiji so odkrili tajno organizacijo nacionalistov, ki je udeležena pri umoru zunanjega ministra.

Torek, 27. junija: V Nemčiji so ogromne demonstracije proti monarhistom. V samem Berlinu je zborovalo nad 500.000 ljudi. — V Haagu so imeli prvo sejo ruske komisije, ki naj uredi gospodarske razmere v Nemčiji. Gre predvsem za kredite, ki bi jih naj dali Rusiji. Ta bi potrebovala 3 miliarde in 175 milijonov zlatih rubljev.

Sreda, 28. junija: Konferenca pokrajinskega odbora SSJ za Slovenijo z delegati glavnega odbora SSJ v Celju. — Vidov dan, dan, ki nam je lansko leto prinesel ustavo. Buržoazno liberalno »Jutro« piše ob tej priliki vzhičeno: »Vidovdanska ustava je izraz volje ogromne večine našega naroda.« Mi pa znamo točneše: »Vidovdanska ustava je izraz volje ogromne kapitalistične malhe nad našim narodom.«

Četrtek, 29. junija: Nadaljevanje in zaključek celjske konference. O sklepih nekoliko spodaj. V celoti jih objavlja »Naprej« št. 145. — Pesek je prodal dnevnik »Jugoslaviji«, glasilo NSS Jadranski banki. Zanimivo bo, če bo še nadalje vodila boj za »narodne« in »socialne« koristi kakor doslej in ne samo za denarne, kakor se za bankokratski list (bil je to že prej!) spodobi. — V Nemčiji so prijeli nekatere morilce Rathenaua. Notranji minister je razpustil na podlagi naredbe o zaščiti republike, ki jo hočejo socialisti kot zakon vsa društva nacionalističnih vojakov.

Petek, 30. junija: Italijanska vlada se je na beneški konferenci južne železnice odločila kupiti vse proge tega podjetja na svojem ozemlju. Obenem hoče to železnico internacionalizirati. Odločeval bo pa Pariz z diplomacijo. — V Belgradu so sklenili skupno akcijo z Rumunijo in Grško proti bolgarskim komitašem.

Sobota, 1. julija: Zagrebški velesejm se je otvoril. Posetili so ga med drugimi tudi poslanci, radi česar ta dan ni bilo seje. Sodrug Etbin Kristan je v svojem govoru na veleseimu čisto pravilno povedal, da so na tem prostoru razstavljena **dela jugoslovanskega proletariata.** — Državljanska vojna na Irskem postaja ostrejša. Sam prejšnji teden je že bilo pobitih in ranjenih več sto ljudi. — Otok Ciper v Sredozemskem morju se je izrekel za zedinjenje z Grško. — Tobačnemu delavstvu v Jugoslaviji se zvišajo draginjske doklade.

Nedelja, 2. julija: Sovjetska Rusija je povabila vse baltske države na posebno razorožitveno konferenco.

Politične vesti.

+ **Belgrajska vlada** bo zaradi medsebojnih sporov najbrže podala demisijo.

+ **Dolgovi naše države.** Tuji časopisi so prinesli poročila, koliko smo dolžni. Naš dolg Ameriki znaša 54 milijonov dolarjev, t. j. nad 4 miliarde Din, Angliji smo dolžni 27 milijonov funtov, t. j. nad 9¼ miliard Din, Franciji dolgujemo nad 5¼ miliard Din. Skupaj je to nad 18½ miljard Din. Povdarjamo, da so ti zneski nekoliko višji od onih, ki jih naznanja naša uprava državnih dolgov.

+ **Nečuven napad na delavno ljudstvo.** Poslanec Mermolja od samostojne kmetijske stranke je imel v včerajšnji seji narodne skupščine govor, ki je pokazal v bengalični luči vso gnilobo buržujske stranke »samostojnežev«. Trdil je predvsem da delavci za svojo mezdo veliko premalo delajo, to se pravi, da je treba delavni čas podaljšati ali pa mezde znižati. Tako, sedaj ste čuli vsi, delavci s polja in vi po tovarnah: za to, kar dobite, delate premalo! Gospod posl. Mermolji

si dovolimo staviti samo eno vprašanje: Ker trdi,da producira delavno ljudstvo manj kakor so njegovi dohodki, potem bi morala biti nujna posledica tega ta, da bi vsakdo, ki je navezan na tuje delo, bodisi tovarnar, obrtnik ali veleposestnik, moral imeti z vsakim dnem manj premoženja, ker mu ga delavstvo po njegovi trditvi manjša. Saj razumete g. Mermolja, ne? če daste delavcu več, kakor da on vam, potem morate imeti vi vsak dan manj! Kaj ne? Sedaj nam pa izvolite imenovati **samo enega** tovarnarja, **samo enega** veleposestnika, ki se mu imetje manjša, čeprav je skrben gospodar. Samo enega, g. Mermolja! Priznamo, da je mogoče res, če danes delavec ne opravi tega dela, kakor ga je ob istem času opravil pred vojno, a to ni kriva niti lenoba, niti kakšno revolucionarno razpoloženje, temveč je krivo samo in edino pomanjkanje telesnih sil. Delavec, ki strada, ne more tega izvršiti kakor tisti delavec, ki ima zmožnost nadomestiti pri delu porabljene moči z zadostno hrano. Brezvestno je od takega delavca zahtevati, da naj dela še več, pa bo imel več hrane. Ta recept si je osvojil g. Mermolja s svojimi samostojneži. Mi imamo pa za delavstvo samo edini lek, in to je: najprvo je treba dati delavcu možnost, da dela. In ker kapitalizem nima uvidevnosti, da bi mu sam iz lastnega omogočil nadomestitev izgubljenih sil, je delavno ljudstvo sámo sebi dolžno, da si to izbojuje z vsemi mogočimi zakonitimi sredstvi. Kot zagovorniki delavnega ljudstva bomo zato dosledno učili v tem smislu in odklanjamo vsake drugačne nauke, pa če jih tudi prinese g. Mermolja. Čudimo se g. Mermolji, ki zahteva, da mora lokomotiva najprej zaslužiti premog, s katerim hoče peljati, potem ga bo šele dobila. Pribijemo pa z zadoščenjem odkritosrčnost, s katero se je razgalila SKS s tem govorom: njej je kapital še premajhen, njej kapital še premalo zasluži ;do zadnje kaplje naj da delavec, potem naj pa leže v grob.

+ **Komunisti o razmerah v Jugoslaviji.** Iz Dunaja poročajo, da je tamošnji sovjetski delegat Komisarov imel v Badenu sestanek s Plamencem, kateremu je dal 5000 dolarjev za propagando proti državni oblasti. To vest poročajo v zvezi s proglasom komunistične stranke v Jugoslaviji, ki je izšel v berlinski »Rothe Fahne«. V proglasu pozivljajo komunisti proletariat vsega sveta na boj proti terorju, ki ga izvaja v Jugoslaviji Pašićev režim.

+ **Hartmann,** predsednik strokovne komisije v nemškem delu Štajerske je izjavil po poteku nedeljskega pogajanja z delodajalci, da se stavka rudarjev nadaljuje in da jo bodo še ostrejše izvajali, če ne bo do četrtka, 6. t. m. nobenega odgovora, nadalje, da morajo delodajalci precej popustiti, če hočejo stavko čimprej končati in da bodo rudarji vse storili, da ne bo prišlo do nasilja in na drugi strani do stavkokazov. Kakor je znano, stavka vsega skupaj 10.000 rudarjev.

+ **Ob priliki železničarske stavke v Avstriji** so se razširile vesti, da bo Wranglova armada ukorakala na Koroško. Te vesti so vzbudile obilo vznemirjenja, zlasti pri delavstvu. »Klagenfurter Zeitung« je sedaj pojasnila, da gre le za transport 200 ljudi Wranglove armade, ki jih je Zveza narodov dodelila kmetom na deželi, da bi pomagali prebivalstvu pri poljedelskih delih. List je mnenja, da se ti ljudje ne bodo obnesli.

+ **V Avstriji** so sklenili vsled deficita, ki znaša letno 201 miliardo nemško-avstrijskih kron, povišati cene pri osebnem in tovornem prometu do 130%.

+ **Na Dunaju** so končali proces proti komunistom, izmed katerih je bil urednik »Rote Fahne« obsojen na 10.000 K.

+ **Demonstracij proti monarhistom** se je udeležilo v Berlinu okoli pol milijona ljudi. Nosili so tablice z napisi: Aretirajte Ludendorffa! Aretirajte Helfericha!

+ **Nemčija je odobrila pogodbo z Rusijo.** Državni zbor je 2. t. m. podpisal nemško-rusko pogodbo, ki je dvignila pred nedavnim časom obilo prahu.

+ **Stavka v nemških ladjedelnicah.** V Hamburgu je izbruhnila velika stavka ladijskih strojnikov in mornarjev, katerih število znaša okoli 20.000.

+ **Obleganje občinskega urada po fašistih.** Vsled nedavnih nemirov v Andriji pri Bari-ju, pri katerih je bil en fašist ubit, je oblegalo predvčerajšnjim tamkajšnji občinski urad 800 fašistovskih četašev. Ker je občina Andrija v rokah socialistov, so se fašisti hoteli maščevati za ubitega somišljenika s tem, da bi udrli v mestno hišo in jo opustošili. Fašistom pa so se uprli orožniki in vsled tega so morali oblegovalci odnehati od svojega namena. Pozneje so poizkusili isti fašisti napad na Delavsko zbornico, a tudi tu so jih orožniki odbili.

+ **Po posredovanju laškega ministrstva za notranje zadeve** je prišlo v emilijanski pokrajini do agrarnih sporazumov. Na tej konferenci bi razpravljali o vpracialisti, fašisti, agrarci in republikanci sporazum o rabi poljedelskih strojev in o sprejemanju delavcev v okraju Lugo. Enako pogodbo so podpisale tudi organizacije v okolici Ravene in Ferare. Tudi iz ostalih pokrajin prihajajo povoljne vesti o uspehih prizadevanja vlade za pomirjenje.

+ **Rimski list »Azione«** poroča, da se zavezniški diplomati posvetujejo o novi internacionalni konferenci, ki bi pomenila nadaljevanje Genove in Haaga. Na tej konferenci bi razpravljali o vprašanju zavezniških dolgov ter o vprašanju Orienta. Iniciativo za to konferenco, ki se bo najbrž vršila meseca avgusta nekje v italijanskem primorju, sta dala Lloyd George in Poincare.

+ **Pri zborovanju konfederacije dela v Parizu** je poročal Jouhaux, da so nemške organizacije zaprosile v Berlinu zborujočo internacionalno komisijo za pomoč proti monarhističnim izpadom. Jouhaux je izjavil, da bo sklicala internacionalna konferenca v mesecu decembru vse mirovne organizacije na svetovno mirovno konferenco.

× **Stalna komisija Zveze narodov** za odpravo »trgovine z belimi sužnjami« je imela 28. junija sejo, katere so se udeležili zastopniki Danske, Anglije, Španske, Francije, Italije, Japonske, Poljske, Rumunske in republike Uruguay. Navzoči so bili tudi zastopniki velikih mednarodnih organizacij za varstvo otrok in žensk.

+ **Na Madžarskem** so sklenili odločno nastopiti proti pretiranim cenam živil, pri čemer bo prevzelo tozadevno akcijo prehranjevalno ministrstvo.

+ **Na Madžarskem** hočejo vpostaviti mesto palatina in že govorijo o kandidaturi nadvojvode Josipa, Andrassya in Bethlena.

+ **Obsodba rumunskih komunistov.** Iz Bukarešte poročajo, da je sodišče po 125 zasedanju izreklo obsodbo v procesu proti komunističnim atentatorjem. Maks Goldstein, ki je leta 1920. izvršil atentat na senat, je obsojen na dosmrtno ječo, Saul Osias pa na 10 let ječe. Ostali komunisti so bili obsojeni: trije na osem, eden na šest in 17 na en mesec do 5 let ječe. Več jih je bilo oproščenih.

+ **Kako se godi delavcem v Rusiji.** Ker je poročala časnikarska agencija »Associated Press« iz Revala v Estoniji, da so ameriški delavci, ki so odšli v Rusijo, da bi delali v Kubanskem okraju, Uralu in Kuzneckijevi kotlini, izgubili pogum ter se izrekli za povratek v Združene države, objavljajo socialistični časopisi pojasnila, iz katerih posnemamo, da so vse vesti, ki jih je razširil omenjeni urad, neresnične. Nezadovoljna sta se izrekla samo dva delavca: William Adamek in Jožef Stiska, ki sta se že na vožnji preko morja vozila v višjem razredu, ki nista občevala s svojimi tovariši ter se sploh pokazala kot gospoda, ki ne mislita na delo. Vbodoče bodo še boli pazili na delavce, prihajajoče v Rusijo, kjer jih čaka trdo pionirsko delo. Vse organizacije, ki pošiljajo delavce v Rusijo, pazijo na to, da so skupine dobro opremljene z orodjem in živežem, da ne bi stradali delavci, ki odhajajo na ekonomsko fronto. Kuzbaška organizacija sploh ne sprejme delavca, ki se ne zaveda, da v deželi ni še razvita industrija, da se občuti v njej pomanjkanje živeža in da je treba precej solidarnosti za zmago vseh težkoč.

+ **Krvavi boji** divjajo na Irskem, kjer se tepo republikanci z angleškimi četami, poleg tega pa še katoličani in protestanti med seboj. Ker so pretrgane vse telefonske in brzojavne zveze z Londonom, so vesti, ki prihajajo iz Irske v London, zelo nejasne in netočne.

+ **Kongres angleške delavske stranke.** Kongres Labour Party, ki se je vršil v Edinbourghu, je odbil s 3,694.000 glasovi proti 386.000 glasom predlog, da bi se zabranilo odbornikom stranke biti člani privatnega kronskega sveta. Kongres je obenem soglasno sprejel drugi predlog, ki zametuje vsako vez med Labour Party in liberalci oziroma katerokoli politično stranko.

Dnevne vesti.

Kdor ne dobi do sobote »Ljudskega Glasu« naj reklamira takoj vsako številko sproti.

O nesrečni vojaški vzgoji, ali še boljše buržoazni. V Ohridu se je dogodil 11. junija t. l. škandal, o katerem je poročala najprej belgrajska »Politika«, ostali časopisi pa šele pred nekaj dnevi. V narodni skupščini niso še o njem spregovorili, pač pa so se z njim bavili že različni časopisi. Okoli 9. zvečer omenjenega dne so šli ohridski mladeniči v družbi z uradnikom agrarne reforme, Dimitrije Stojkovićem po glavni ulici. Potihoma so peli in so med petjem naleteli na dva orožnika, izmed katerih jih je Rajko Karaklajić jel takoj šibati s korobačem. Ker so mladeniči opazili, da je orožnik besen, so se pričeli razhajati, obenem pa so omenili, da se nahaja v njihovi sredi uradnik. Ko je orožnik to slišal, je napadel Stojkovića ter ga bil nekaj časa s korobačem, nato pa s puško. V nočno tišino so naenkrat odmevali obupni kriki na pomoč. Mladeniči, ki so se razleteli, so naleteli na poročnika Jova Markovića, ki je prišel ravno v pravem času, zakaj udarci puškinega kopita so podrli Stojkovića, ki ga je prignal orožnik do policijske stražnice, že na tla. Vpričo policijskega uradnika Dušana Funguza, je udaril orožnik še enkrat s korobačem Stojkovića po čelu z besedami: »Tako, sedaj imaš dosti!« Ko je to videl poročnik Marković, je odšel

po patruljo, da bi orožnika aretirala, toda orožnik Karaklajić ga je prehitel z besedami: »Počakaj, da vidim, če boš šel po patruljo, ki me bo aretirala!« ter je ustrelil poročnika iz neposredne bližine. Orožnik se je nato spustil v beg, vendar pa so ga takoj prijeli, ranjeni poročnik pa je izdihnil v bolnici naslednji dan v največjih mukah.

Nesreča laškega zrakoplova. Iz Rima poročajo, da se je ponesrečil neki vojaški zrakoplov, ko je plul ravno preko Farentskega zaliva. Spone, ki drže gondolo za zrakoplov, so popokale in padlo je v morje okoli 30 vojakov in častnikov, med katerimi je bil tudi admiral Salazari. Rešilna pomoč je prišla še pravočasno, vendar pa sodijo, da bo admiral vsled zadobljenih ran težko ostal pri življenju.

Pri vojaškem sodišču v Budimpešti so 3. t. m. pričeli proces proti vpokojenemu orožniškemu naredniku Zbonu, rezervnemu častniškemu namestniku Daniću in 4 rezervnim orožnikom, ki so v novembru l. 1919. oropali tri Jude v Izsaku, jih zadušili ter jih nato v nekem gozdu obesili. Državni pravdnik zahteva za vse obtožence smrt na vešalih.

Zavezniško vojno sodišče je v Berlinu obsodilo na smrt tri člane razbojniške čete Gorša, ki je bila dolgo časa strah in trepet cele gornje Šlezke. Ta trojica je poleg neštetih zločinov zakrivila tudi umor nekega angleškega častnika.

V ameriški republiki San Salvador je uničila povodenj velike dele republike. Voda je odnesla cela mesta in vasi. Več 100.000 ljudi je brez strehe in živeža. Smrtno se je ponesrečilo okoli 10.000 ljudi. Ameriški rdeči križ je prav pridno na delu.

Iz uredništva. Vse dopisnike ponovno opozarjamo, da romajo vsi dopisi, ki nimajo dopisnikovega podpisa, naravnost v — koš. Obžalujemo zelo, da ne moremo objavljati takih dopisov, pa četudi prinašajo vnebokričeče krivice; kajti prvo pri vsaki reči je resnica, o tej pa ne moremo biti prepričani, če se dotičnik tudi nam nasproti — skriva. — Dalje prosimo tudi vse dopisnike, naj pišejo za tisk vedno le na eno stran papirja.

Ljubljana.

Preprost delavec nas je naprosil za objavo sledečih vrstic: Dotični, ki je vzel pozabljeno listnico na stojnici A. Habunek, v Kolodvorski ulici, se naproša, da vrne na kak način vsaj v njej se nahajajoče različne dokumente in spominske slike, ker so za izgubitelja važnega pomena.

Celje.

Invalidi - Sokoli. Poročajo nam: Sokoli so pretekle praznike pobirali po cesti denar — sami ne vmo za kaj. Enako dovoljenje so imeli invalidi za isti dan. G. predsednik Freile pa je baje to dovoljenje prepustil Sokolom. Srečni invalidi! — Toliko kot kronisti.

Črna deska. Po zakonu sme delavcem stanodajalec stanovanjskemu najemniku le za štiri predvojne cene povišati najemnino. Tega se ne drži gospa Marija Umegg v Zavodni št. 29, ki je svojim najemnikom povišala stanovanje 10krat. To je kršenje zakonov in prosimo stanovanjsko oblast, da naredi red in Umeggovo primerno poučl.

Sv. Jurij ob juž. žel. Te dni je precej deževalo in grmelo. Pod nekim drevesom v takozvanem »zlatem kotu« so vedrili trije občani. Na nesrečo je strela vdarila v drevo in ubila enega, dva pa omamila.

Zabukovca. Kdo ne pozna deserterja Jakca«? No, to je oni, ki je rudarje prodal cerkveni inkviziciji in je sam zlezel pod talar. Če so mu plačali, ne vemo samo to, da je rekel, da pri presedlanju h klerikalcem odstopa od vseh funkcij, katere so mu zaupali socialisti. O, preblaženi »Jakec«, ne zameri nam, če ti rečemo, da nisi mož! Čemu pa že sediš v občinskem svetu in se nazivljaš: zaupnik? Zaupnik boš takrat, ko bodo »brezverski« rudarji šli 1. maja s teboj v cerkev, mesto na shod. Slišali smo, da baje »Svobodi«, ki precej dobro napreduje društveno sobo odžiraš. Veš, kaj je plod tvojega odžiranja? Dve pevki so iz tvojega »farajna« prestopile k »Svobodi«. Toliko za danes. Drugič pa bomo govorili o večernih molitvah v občinski seji in izrabljanju cerkve. »Jakec«, zapomni si, vsak četrtek te bomo namazali! To bo »Ljudski glas«. Naroči se ga, mogoče pa boš zopet prepričanje prodal.

»Nova Doba«. V malem kotičku torkove številke se je obregnila ob »Naprej«, češ, da molči o nemški »Obznani«. O, »Naprej« nič ne molči! Je precej jasno zapisal, da bodo nemški sodrugi branili republiko in preprečili »kajzerju« pot v Berlin! Nemci bodo branili ljudsko voljo — nočejo »kajzerja« n tepejo buržuje, ter razne Hindenburge. Pri nas pa branijo buržuje in razne jugoslovanske Hindenburge, bolje rečeno razne Bismarke in tepejo delovno ljudstvo. — Ta razlika je, ljuba »Nova Doba«. Zato pohvalimo Nemce, jugoslovanski režim pa polivamo z gnojnico in ga bomo toliko časa, da bo drugačen. Če pa bo g. Pašić uščipnil vojne dobičkarje in verižnike in uvedel progresivni direktni davek, pa mu bomo prav dali, čeprav je radikalec in reakcionarc ter — vojni dobičkar. O Jugoslovanski — svobodi pa bi ne bilo dobro pisati. Če bi pisali bi nas zaprli. Spoštujemo zakone. Nemška svoboda je pa taka, da sme g. Hindenburg »kajzerjeve« ordne nositi. Pri nas pa je prepovedano nositi cesarsko medaljo. Sicer je to prav, ali samo v ilustracijo, kakšna svoboda vlada v Nemčiji.

Iz stranke.

Vse organizacije in zaupnike, ki nam še niso obračunali za koledarje, strankine znake, Majski list, Žalno in Majsko številko »Napreja«, prosimo, naj to **čimprej** store!

Zamudniki naj si zapomnijo, da je čas zlato, zato naj se potrudijo, da nam ne bo treba razpošiljati še posebnih opominov.

*

Vse organizacije, ki ne obračunavajo redno, ki nam n. pr. še do danes niso poslale obračuna za maj, pozivljamo na večjo točnost, sicer na strankinem zboru ne bodo imele pravice glasovanja. Odločevale bodo samo tiste, ki izvršujejo točno svoje dolžnosti. — **Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.**

Trbovlje. Seja zaupnikov krajevne politične organizacije Soc. stranke Jugoslavije se vrši v četrtek, dne 6. julija ob 6. zvečer. Točna udeležba dolžnost. — Predsednik.

Trbovlje. Vabimo vse sodruge na diskusijo, katera se vrši v četrtek, 6. t. m. ob 4. popoldne v »Delavskem domu«. — Odbor.

Oplotnica. V nedeljo, 9. t. m. se bo vršil shod ob 10. dopoldne v prostorih Prebila. Poroča sodr. Koren iz Celja.

Krajevna politična organizacija SSJ na Vrhniki naznanja, da se bo vršil njen **redni občni zbor** v nedeljo, dne 9. julija ob 16. v prostorih podružnice »Svobode« na Vrhniki. Dnevni red: Poročilo dosedanjega odbora. Razno. Volitve novega odbora. Volitve v oblastno skupščino.

*

OKROŽNA KONFERENCA ZA LJUBLJANSKO OKROŽJE.

se vrši v nedeljo, 9. t. m. ob 8. zjutraj v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Vsled predstoječih volitev v oblastno skupščino so vabljene tudi vse organizacije brežiškega okrožja.

Delegati morajo biti izvoljeni po § 23. organizacijskega pravilnika.

Dnevni red bo:

1. Organizacija (volitev okrožnega odbora).
2. Oblastna skupščina.
3. Agrarna reforma.
4. Razno.

Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Vestnik Svoboda.

Trbovlje. Splošna zveza delavskega izobr. društva »Svoboda«, podružnica Trbovlje priredi v četrtek, 6. t. m. ob 6. zvečer v dvorani »Delavskega doma« predavanje **»O alkoholizmu s posebnim ozirom na socialistično svetovno naziranje«.** Predaval bo sodr. Cerkvenik iz Ljubljane. Vstop vsakemu prost. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

Dopisi.

Globoko pri Brežicah. Ker ima Ivan Urek, poslanec SKS, navado hvaliti svojo politično malho na vse pretege, se čutim dolžnega ga javno vprašati, kje so zneski kavcij za ruske vjetnike. Med vojno je moral plačati vsak kmet in posestnik 30 K kavcije za vsakega vjetnika, ki ga je rabil za delo. Takrat je bilo obljubljeno, da bo dobil vloženo kavcijo vsak nazaj, kakor hitro se vrnejo vjetniki. Sedaj je že tri leta od tega, pa vendar o kavcijah ni ne sluha ne duha. Vi, g. poslanec Urek, ste bili takrat župan ter član in vplivna oseba dotične komisije, ki je razpolagala z vjetniki in kavcijami. Zato Vas vprašam, ali misli bivša komisija tisti denar vrniti ali ne in za koga ste ga porabili, če dotičnega denarja ni več v občinski blagajni. — Kakor po celi Sloveniji, bi se morale tudi pri nas vršiti volitve v agrarni odbor. Naša KDZ se je v občini Globoko z veliko vnemo pripravljala na te volitve. Sklenila je radi kontrole pregledati volilni imenik, če so vsi naši člani vpisani, ker ima v takih rečeh že bridke izkušnje.. Tozadevno je šel naš tajnik Martin Umek v obč. urad k županu Jožetu Molanu (samostojnežu) ter ga prosil vpogleda v volilni imenik. Toda župan, ne vemo, ali namenoma ali ne, je Umeka nahrulil in nagnal. Ta mož, ki je izjavil našemu tajniku: »Jaz sem župan, ti si pa nula«, gotovo ne ve, da se ni sam izvolil, marveč smo ga mi, in da nismo mi radi njega marveč on radi nas. Iz nekega drugega dopisa iz Globokega posnemamo, da je posl. Ivan Urek tudi upravitelj sekvestra nad posestvom Butlerja. Dopisnik piše o tem: Pri delitvi sena bo v prvi vrsti moral dati siromakom seno. Dosedaj je pa ta boritelj resnice in pravice poslanec SKS Ivan Urek metal gospodarstvo in politiko vse v en koš in tako s tem senom agitiral za svojo SKS in delil seno tistim, kateri so ga volili,

drugi pa sline požirajo. Oni so pač prodali svoje prepričanje in se vsilili novi kliki Liberalne stranke kot orožje za par košov sena in s tem pomagajo izkoriščati svojega sotrpina in plesti bič, kateri pada po njih lastnih plečih. S tem, da pomagajo na površje nazaj nekdanjim grofovskim razmeram so njihovi sotrpini oškodovani ker ne dobijo sena, da ga pa na drugi strani dobijo taki, ki redijo konje, vole in celo prodajajo ga nekateri. To pa vsled tega, ker nečejo skupaj stopiti, da bi si sami gospodarili v občini. Posl. Ivan Urek in drugi taki naj bi pa agitirali s svojim senom če hočejo. Opozarjamo vso javnost, posebno pa vse naše sodruge, da si ta članek dobro prečitajo in zapomnijo, da bodo v slučaju prireditve shodov, katere prireja SKS lahko povedali iz obraza v obraz poslancu Ivanu Ureku, kakšen zastopnik malega kmeta in kmetskega delavca je on. — Sodrugi iz Globokega.

Kako se godi fantom, ki morajo k vojakom. V Globokem pri Brežicah sem govoril z vojakom, kateri je bil vpoklican v tistih nesrečnih dneh minulo zimo ob najhujšem mrazu. Že veliko smo slišali in čitali po delavskih časopisih, koliko vojakov je takrat zbolelo in pomrlo in koliko jih še danes leži po bolnicah. Na drugi strani smo slišali poslance, ministre in druge govornike od SKS, kateri so imeli polna usta hvale, kako se našim fantom dobro godi v Srbiji in da so nezadovoljni samo radi tega, ker so nahujskani, da so veliko zakrivili tudi železničarji itd. Ker sem vse te laži slišal na svoja ušesa, obenem pa tudi osebno govoril z vojakom, ki je prišel iz bolnice, se čutim dolžan povedati to-le javnosti. Vojak je pripovedoval svoje doživljaje tako:le: Ko smo dospeli v Kragujevac, nismo dobili ne obleke, ne obuvala, hrane pa samo toliko, da nismo pomrli lakote. Stanovali smo v starem hlevu skozi celih štirinajst dni. Ležali smo na golih tleh v najhujšem mrazu brez peči seveda, v svoji obleki. Oboleli smo skoro vsi, kolikor nas je v tem hlevu stanovalo. Po preteku štirinajstih dni smo prišli v bolnico, tam smo dobili za hrano na vodi kuhano koprivam podobno zelenjavo enkrat na dan. Za posteljo smo dobili staro, zdrobljeno slamo polno uši in bolh. Čemu toliko trpljenja? Zakaj? Kam gre denar, ki ga ravno vojaščina toliko pobere? Tudi mi trpimo: 1. Ker nam nima kdo doma delati. 2. Ker moramo pošiljati sinovom denar in hrano. 3. Ker moramo plačevati tako ogromne davke. Trpijo sinovi v Srbiji radi nemarnosti in lakote, povrh se jih pa še pretepa kakor živino. Opozarjamo SKS poslance in druge govornike te stranke, naj ta članek dobro prečitajo in naj nehajo slepiti ljudi, kako se našim fantom dobro godi v Srbiji. Ljudstvo jim kaj takega ne more verjeti. (Opomba ured.: **Naši poslanci so o tem vprašanju že storili odločne korake, spraviti so hoteli vojnega ministra na zatožno klop. Pa vladna večina, med njimi tudi poslanci SKS. je to preprečila.** Sedaj »dela« samo neka preiskovalna komisija. Bojimo se pa, da bolj spi kakor dela; treba jo bo zopet zbuditi).

Javno vprašanje. Krajevna organizacija KDZ si dovoljuje javno vprašati direkcijo za agrarno reformo v Ljubljani, kaj je z volitvami za obč. agrarni odbor občine Globoko. Ali se bodo sploh vršile ali ne, ker ni slišati nobenega glasu?

Okrožna konferenca v Brežicah. Na okrožni konferenci KDZ, katera se je vršila dne 29. junija 1922 v prostorih Ivana Grubušeka se je sklenilo sledeče: pri prvi točki dnevnega reda radi ustanovitve in organiziranja vseh kraj. org. KDZ brežiškega in sevniškega sodnega okraja se je ustanovila okrožna organizacija, kateri pripadajo še kraji pol. org. KDZ; Sv. Peter pod gorami, Podsreda, Kozje, na drugi strani Radeče, Zidani most in Laško, na tretji pa Čatež, Vel. Dolina, Krška vas, Boštanj. V okrožni odbor so bili izvoljeni sodrugi: J. Baraga, Črnec pri Brežicah, predsednik; Fr. Varlec, Brežice, namestnik; M. Umek, Piršenbreg, Fr. Grmovšek, Piršenbreg, Dr. Agrež, Pavla vas, J. Podgoršek, Pišece, J. Rikli, Videm, odborniki ter 7 namestnikov.

Konferenca je razpravljala o važnih gospodarskih zadevah, sprejela je soglasno resolucije sprejete na okrožni konferenci v Celju dne 15. junija, protestirala je odločno proti temu, da se vojaške oblasti ne ozirajo pri vpoklicih na črnovojnike, ki so iz leta in leta odslužili v vojaški službi ter jih sili še v kadrsko službo.

Ustanovilo se je v Brežicah okrožno tajništvo, ki mora postati središče vsega našega gibanja.

Odslej naj vse navedene kraj. organizacije KDZ obračunavajo s pokrajinskim tajništvom v Ljubljani in tudi tja pošiljajo članske prispevke, kakor do sedaj, en prepis obračuna pa naj pošljejo vsak mesc na okrožno tajništvo v Brežice, kjer naj tudi v potrebi zahtevajo govornike za shode.

Glasom pravilnika je bil izvoljen članom pokrajinskega odbora s. Ivan Baraga, Črnec pri Brežicah.

Okrožno tajništvo prevzame sodrug Martin Umek.

Pogrešali smo žal nekatere organizacije na konferenci; trdno smo prepričani, da jih bomo mogli pozdraviti v svoji sredi na prihodnji okrožni konferenci, ki se bo vršila zopet v Brežicah. — M. U.

Grajska vas pri Gomilskem. Dr. Korošec je imel pri nas javen shod. »Slovenec« piše sicer v 2000 ljudeh pa no, pustimo mu veselje. Dr. Korošec je kmalu začutil po medklicih, da je navzočih tudi precej socialistov, zato se ni upal udariti po socialistih, udaril pa je po samostojnih liberalcih. Pa ugovarjal je temu neki Šribar iz Št. Petra. To je razburilo dr. Korošca tako, da je pozval svoje reditelje, da napravijo red. Iz zgodilo se je. Klerikalni redidelji so napravili red — z nožem; tako bo imela zadnjo besedo sodnija. Res lep nauk učijo ti klerikalci . . . Po njih delih jih boste spoznali, stoji nekje v sv. pismu.

Ribnica. S tem opozarjamo naše sodruge, da nabira v našem okraju znani veleposestnik Franjo Pahernik podpise z namenom, da bi se izvršila agrarna reforma po njegovem načinu. Pri tem se ne ozira na to, kdo podpiše, poglavitno je le, da se nabere dosti podpisov. V to svrho je bila izročena pola tudi nekemu Nemcu, da izvrši podpisovanje tudi med Nemci. Ali ni tako postopanje podobno zvezi med Nemci in Slovenci v svrho rešitve žepa? To samoobsebi ni kaj hudega, pa tudi nam socialistom se ne sme šteti v zlo, če se združujemo na mednarodni podlagi med Nemci in Slovenci v boju zoper kapitalistični sistem. Seveda pa druga je, če dela to Pahernik, ki prodaja svoje vino Nemcem, ki prijazno občuje s Švabi in protestanti, ki ga imajo naši kmetje v živahnem spominu iz časa hude vojne, ko je uradoval za staro Avstrijo kot marljivi žitni komisar in pobiral žito, kjer ga je bilo »v preobilici«, da se naše slovensko ljudstvo ne »preobje«. Sedaj pa pobira kot velenarodnjak podpise v svrho zaščite svoje nakopičene lastnine, ker se boji, da ne bi mogel od doneska 87 oralov zemlje, ki jih zakonski načrt odmerja, več živeti. Kmetje, ki niste veleposestniki, premislite, s kakšno pravico se vam odreka mednarodna združitev v svrho obrambe proti kapitalistom, ki se sami z vsemi narodnimi nasprotniki objemajo, kadar gre za njih korist in zoper delavno ljudstvo.

Hrastnik. Po hudih težavah je naše gasilno društvo prestalo vse narodnostne boje še pred prevratom in se tudi gmotno toliko opomoglo, da si je preskrbelo zadosti praktičnega gasilnega orodja. Tako je lahko nastopilo proti vsaki požarni sili. Pristopilo je tudi nekaj novih članov. Uredil se je tudi nov odbor. Društvo ima sedaj precejšnje dohodke. Pretečeno leto je dobilo od rudnika več tisoč kron in od steklarne tudi več tisoč kron podpore. Pri lanski društveni vrtni veselici je bilo tudi več tisoč kron čistega dobička. Zaradi tega apeliram na načelstvo oziroma na poveljništvo gasilnega društva, da naj preskrbi paradno obleko članom, kateri je še nimajo, da ne bodo drugič v slučaju kakega izleta zopet s silo drugim kroja jemali brez vednosti lastnika. Tako ravnanje baš ni dostojno za člana tako požrtvovalnega društva. — **Eden prizadetih.**

NARODNA SKUPŠČINA.

4. julija. Proračunska razprava se nadaljuje. Govorili so razni poslanci o sredstvih izboljšanja valute, sploh našega narodnega gospodarstva. Tako je poslanec Lazić zahteval sploh prepoved luksuznega blaga. Čisto pravilno. Nasprotno se je pa posl. Mermolja od samostojne kmetijske stranke, povzpel do gorostasne trditve, da je vzrok naše gospodarske mizerije v tem, da delavci — premalo delajo. Trdil je, da splošno delavci mani produciraio kakor so pa plačani. Opozicija je ostro kritizirala gospodarstvo vladne večine, ki zanemarja obče prepotrebne naprave zdravstvo, zavarovanje zoper nezgode, bolezni živine, poplave, ničesar ne stori za izboljšanje zemlje, zmanjšuje celo že dovoljene kredite za šolstvo, dočim razsipa denar za militarizem.

Prihodnja seja bo jutri.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 78.89 Din. 1 lira 3.72 Din. 100 avstrijskih kron pa 39 par.

= **Cene žitu** v Vojvodini: 1 kg pšenice 3.83 Din. 1 kg ječmena 3.08 Din. kg koruze 1.20 Din.

Križe pri Tržiču. Klerikalci so v tukajšnji okolici zelo razburjeni, ker smo jim v našem časopisu stvarno odgovorili na njihove hinavske napade; najbolj razburjen med vsemi je pa g. Arh, recte Sitar, kateri je vpil, da je sramota, da se njegovo ime v javnosti imenuje. G. Arh, recte Sitar, mi vam pa na uho povemo, da je večja sramota, da se vaše ime že ni davno v javnosti omenilo, zakaj vam tudi lahko postrežemo in javnosti obrazložimo vašo preteklost. Za danes pribijemo samo toliko, da so tudi v vaši stranki možje, kateri se z vašo preteklostjo ne strinjajo. To so pokazali pri sestavljanju občinskega odbora in pri volitvah za občinske svetovalce. Tudi drugim gospodom, kateri so bolj vroče-

krvni povemo, da se jih ne ustrašimo; če pa mislijo, da smo mi tako pozabljivi, pa jim lahko postrežem, od prve pa do zadnje občinske seje z marsičem, kar jim ne bo po volji. Za danes naj samo to zadostuje. Če bomo sprevideli, da bo potrebno, bomo pa z intenzivnim delom pričeli. — Delavec.

UTRINEK.

Možje umirajo, ideje ostajajo. Borba proti možem je lahka. Borba proti vse prevladujoči ideji je težavna stvar.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA" LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote"; 4 kosi z zamotom in poštnino 120 K.

„ELSA" OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

„ELSA" TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 40 K; puder za gospe v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečicah 8 K; Sachet dišava za perilo 12 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfum po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 358. **Hrvaško.**

Prodaja
starega brzojavnega in telefonskega gradiva.

Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani ima na prodaj večjo količino starega brzojavnega in telefonskega gradiva, in sicer:

1. 1600 dvojnih kljukastih nosilcev ogrskega vzorca E.
2. 215 enojnih " " " " "
3. 2900 krivih natičev B, ki so bili pobrani iz nemških prečnikov.
4. 119 prečnikov D nemškega vzorca.
5. 3160 kljukastih nosilcev ogrskega vzorca D.
6. 170 " " " " C.
7. 6400 steklenih izolatorjev D.
8. 114 praznih kabeljskih vreten.
9. 179 prevodnih omaric za električne vode.
10. 200 železnih nosilcev E z izolatorji.
11. 1 voz.
12. 2586 kg 5 mm debele železne zarjavele žice.

Kdor želi natančnejših pojasnil in podatkov o tej stvari, naj blagovoli povprašati v brzojavnem skladišču Sv. Jakoba trg št. 3 (Virantova hiša) na dvorišču.

Sprejmejo se 3 prikrojevalci

izvežbani, prvovrstni, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna „FRANDE", Ljubljana, Emonska cesta št. 8. Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni, zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Telovadne potrebščine

za člane, članice in naraščaj, kakor tudi sukno za kroj

priporoča tvrdka

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg 10.

Kdor vporablja

„Gazela" milo

ta štedi perilo in novec.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Podružnice:

Maribor, Gosposka ul. 38 — Novomesto, Glavni trg — Kočevje, št. 39.

Kupujem po najvišjih dnevnih cenah

lipovo cvetje

suhe gobe

ter raznovrstna zdravilna zeljišča in korenine.

V. H. ROHRMANN, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 27.

Elektrotehnični zavod. Oddelek „Tvornica za kisik"

Vojnović & Čie. Ljubljana -- Vič --

Kisik (Oxygen).

PEKATETE se dobe povsod.

(Testenine-Makaroni)

iz staroznane tovarne

Žnidaršič & Valenčič,

Ilirska Bistrica.

Zaloga:

BUNC IN DRUG,

Gosposvetska cesta, LJUBLJANA — CELJE — MARIBOR.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovaren.

Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Začasno znižane cene!

Potrebujem poštenega

tapetniškega pomočnika

kateri je zmožen tapeciranja sten in usnjatega dela. Poizve se v upravi „Naprej“.

Nikak strup! Nikaka kemična kisna kislina!

Garantirano pristni

na debelo! **namizni kis** na drobno!

prodaja najmodernejša automatična kisova tovarna

FELIKS SCHMIDL,

Maribor, Koroška cesta 18.

Vsaka hišnja gospodinja, ki skrbi za zdravje svoje družine, zahtevaj povsod samo pristni SCHMIDL-KIS.

Velika zaloga! Cenik zastonj!

Trgovina z pohištvom

Karl Preis, Maribor,

Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša priložnost za nakup

pohištva

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

OBRTNA NAZNANILA.

Prva produkt. zadruga krojačev

Maribor, Ruška cesta 5

priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

... Prva mariborska ...

delavska pekarna v Mariboru,

Tržaška cesta št. 38, tel. 324,

priporoča

dober kruh in žemlje.

Gostilna

„LJUDSKI DOM“

Maribor

Ruska cesta St. 7

priporoča

izborno **kuhinjo** in **pijačo.**

... N. BRUNO MILJANIĆ ...

tovarna kanditov in slaščičarna

najnižje cene in vsak čas sveže blago.

Maribor, Tkalska ulica 4.

Stavbena in gostilniška zadruga „Delavski dom“

v Trbovljah, r. z. z o. z.

sporoča svojim članom, da toči dobra **dolenjska, bizeljska** in **ljutomerska izbrana vina,** kakor tudi vedno **sveže pivo** v sodčkih in steklenicah, vedno po konkurenčnih cenah.

VLOGE obrestuje po čistih 4½ %. Vloge so znašale 31. dec. 1921 K 592.971·17, rezervni delež K 29.022·19. Blagovni promet v letu 1921 pa je znašal K 1,820.617·51.

Clan postane lahko vsakdo, ki plača K 50·— in vpisnino 50 vin.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

!!! Delaj, zbiraj, množi in vlagaj !!!

Najboljše in najvarnejše naložite svoje prihranke v

Hranilnem oddelku

Poštni predal št. 13.
Telef. Int. št. 178.
Pošt. ček. rač. št. 10.532.
Brzoj. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Konsumnega društva za Slovenijo, Ljubljana.

Obrestuje hranilne vloge po **4½ %** brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

vloge proti ½ l. odpovedi po **5 %**

Vloge se lahko vplačujejo osebno ali pa potom položnic v **centrali** v Ljubljani ali pa v **podružnicah:** Celje, Store, Rogatec, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Črna II.

Hranilni kapital K 4,000.000.

Vlagajmo prihranke le v lastno hranilnico!